

okirati illetékekről szóló H. Ö. erre nézve már kielégítő rendelkezéseket fog tartalmazni.

Az 1928: XL. t.-c. 181. §-a kimondja, ha a munkaadó a saját alkalmazottai nyugdíjintézménye szabályzatának elismert vállalati nyugdíjpénztári alapszabályokként jóváhagyásával kapcsolatban, közvetlenül ennek céljából, vagy következményeként az elismerendő, vagy elismert nyugdíjpénztárba ingatlant vagy ingó dolgot, jogot vagy értéket ingyen átruház, az ilyen átruházás a vagyonátruházási és okirati illeték alól mentes. Az ilyen vagyonátruházási illeték alól mentesen szerző vállalati nyugdíjpénztár az illetékmentesen szerzett ingatlan után az illetékegyenértéket csak a szerzéstől számított 10 év elteltével köteles fizetni. Ezen lényeges kedvezményben a törvény az alakuló nyugdíjpénztárakat kívánta részesíteni.

Az itt tárgyalt illetékek után a 2030/1932. M. E. számú rendelet 15. §-a szerint még 20%-os rendkívüli pótlékot is le kell róni.

Az a biztosító intézet amely az illeték tartozását az előirt határidőn belül be nem fizeti, a határidő utolsó napjától a befizetés napjáig késedelmi kamatot tartozik fizetni. Még pedig: ha a tartozást az esedékesség napjától számított egy éven belül, illetőleg az engedélyezett határidőn belül befizeti, évi 6 százalékos, ha pedig csak később fizeti be, évi 9 százalékos kamatot kell fizetnie.

Kötelesek ezen felül a késedelmes biztosító intézetek az 1920: XXIV. t.-c. 20. §-ában meghatározott havi egytizenkettedrész rendbírságot is a késedelem minden megkezdett hónapjára befizetni.

Dr. Almásy Károly
pü. titkár.

JOGALKOTÁS.

Magánjog az ügyvédi rendtartás javaslatában.

I.

Az ügyvéd magánjogi felelőssége.

A jav. az ügyvédnek három irányban tagozódott felelősségét ismeri: a fejeelmi, a büntetőjogi és „vagyonosi”¹⁾ felelősséget. Mind a három cumulative is fennforoghat (159. §. 2. bek.). A vagyonosi felelősség pedig két irányban sugárzik ki:

a) az ügyvéd saját magatartásából kifolyóan megbízójával, esetleg harmadik személyekkel szemben;

¹⁾ Kérdés, helyes-e „vagyonjogi felelősség”? Az ügyvéd esetleg „erkölcsi” kárért is felelhet — igaz, hogy mint az egész magánjogi rendszerben, ezért is anyagi kártérítéssel.

b) ugyanezen személyek irányában, de nem az ügyvéd saját magatartásából kifolyóan, hanem azok gestiója alapján, akik az ügyvéd megbízásából járnak el (ügyvédjelölt, „helyettes ügyvéd”, vagy más helyettesként eljáró ügyvéd).

ad. a) A jav. szerint az ügyvéd felelős „ha hivatásából folyó kötelességének vétkes megszegésével másnak kárt okoz.” A szöveg tulajdonképen azonos az 1874: XXXIV. t.-c. megfelelő helyével, ahol a felelősség akár szándékosan, akár vétkes gondatlansággal okozott kárra van alapítva.

Mit jelent a jav.-nak ez a kifejezése „vétkes megszegésével”? Ha az ügyvéd megszegi kötelességét, de „nem vétkesen” — akkor nem felelős? Az általános magánjogi doktrína szerint a vétkeség, úgy a *szándékot*, mint a *gondatlanságot* foglalja magában — de fogalmán kívül van a „véletlenség”. Tehát a jav. kizárja az ügyvéd felelősségét akkor, amidőn megszegi ugyan kötelességét, — de véletlen következtében. Pld. vis major folytán elmulaszt olyan perbeli vagy perenkívüli ténykedést, amely mulasztás jogorvoslattal nem orvosolható.²⁾ Ilyenkor a kár objektíve jelentkezik, az ügyvéd részéről nem forog fent vétkeség, — de épen ezért kötelességszegés sem. Álláspontom szerint a kötelességteljesítéssel objektíve ellenkező magatartás *subjektív vétkeség nélkül* — nem „kötelességszegés” és épen ezért a „vétkes megszegés” kifejezés használata félreértésre adhat alkalmat. A régi tv. szabatosabb volt és ezért a jav. 159. §-át az Ü. R. 71. §-ának eddigi tartalma szerint kell felfogni.³⁾

ad b) A megbízásért való felelősség a jav.-ban *lex specialis*-ként nyert szabályozást. A generális jog t. i. a 84. sz. T. Ü. H. lenne, vagyis az ügyvéd csak saját vétkesége esetén lenne felelős, — kivéve a „culpa in eligendo”-t stb. ... Már az Ü. R. is a helyettes ügyvédért és az ügyvédjelöltért az általános szabályt meghaladó speciális felelősséget állapított meg (15. és 63. §§).⁴⁾ Lényegében ugyanezt az elvet hirdeti a jav. is, amidőn a specifikus „helyettes ügyvédre” vonatkozóan a felelősséget külön kimondja (67. §. 2. bek. „*eljárásáért az ügyféllel szemben főnöke felelős.*”) Nincs a jav.-ban külön szabályozva az ügyvédjelöltért és nem specifikus helyettes ügyvédért való felelősség, — hanem összefoglalva mondja a jav. 91. §-a: „Az ügyvéd helyetteseként eljáró személy cselekményeiért az ügyfél irányában a hevettest rendelő ügyvéd felelős.” A szövegezés célszerű, mert az „eljáró

²⁾ L. az eddigi iudicaturában C. VI. 3440/1931. (J. H. VIII. 174.) sz. ítéletet. Az ügyvéd felelősségét nem állapítja meg, mert nincs bizonyítva, hogy az ügyvéd „előre láthatta volna, hogy ügyvédjelöltje a szóban levő végrehajtási eljárással kapcsolatban a felperes lezárt üzleti és ezen át megközelíthető műhely helyisége kulcsát el fogja vinni magával”.

³⁾ Erre utal az Indokolás is: „a 158. és 159. §§. rendelkezései az 1874: XXXIV. t.-c. 65., illetőleg 71. §-ában foglalt szabályozást iktatják a javaslat rendszerébe.”

⁴⁾ „Az ily helyettes ügyvédjelölt által elkövetett mulasztásokért és hibáikért a megbízó ügyvéd felelős.” Ebből ugyan objektív felelősség következne, — de a gyakorlat ezt enyhíti, l. a ²⁾ jegyzetben felhívott iudicaturát.

személy" fogalmába, az ügyvédi irodában működő egyéb alkalmazott (ügyvédsegéd, gépirókiasszony stb.) is befér.

II.

Az ügyvéd alkalmazásában levő személyek szolgálati jogviszonya.⁵⁾

Az ügyvéd helyetteseként eljáró személy lehet:

a) ügyvédjelölt,

b) az ügyvéd helyettesítésével megbízott másik ügyvéd, aki azonban a megbízó ügyvéddel nincs szolgálati jogviszonyban,

c) az ügyvéd helyett a jav. 67. §-a értelmében eljáró specifikus értelemben vett „helyettes ügyvéd”;

d) az ügyvéddel szolgálati viszonyban levő (irodájában alkalmazott) másik ügyvéd.

Az a) és d) esetekben a jogviszony kettős vetületű: a helyettesként eljáró személy *meghatalmazott és alkalmazott*. A „helyettes-ügyvédek”-nél a jav. nem fejezi ki világosan a jogviszony természetét. Elvileg a „helyettes-ügyvéd” csak meghatalmazott, de a jav. a megbízó ügyvédről, mint „*főnökéről*” emlékezik meg, ami viszont a szolgálati jogviszonnyal kapcsolatos alárendeltségi helyzetre utal. A gyakorlatban fog csak kiténni, hogy a „helyettes-ügyvéd”-i viszony tiszta *mandatum-e?*

Az ügyvédjelölnél mindkét jogviszony fennforog; erre utal az indoklás is: „Természetesen nem mellőzheti a javaslat annak a ténynek figyelembevételét, hogy az ügyvédjelölti működés egyben keresetforrás.”

Az irodában alkalmazott ügyvédnél (d) eset) a mandatum és a szolgálati viszony elválhatik egymástól.⁶⁾

A szolgálati viszonyra vonatkozóan a jav. csak az ügyvédjelöltet illetően tartalmaz szabályokat; amennyiben tehát más helyettesként eljáró személyek is az ügyvéd alkalmazásában vannak, rájuk a bírói gyakorlatban kialakult szabályok alkalmazandók. Nézzük a jav.-nak az *ügyvédjelöltek szolgálati viszonyára vonatkozó rendelkezéseit*:

a) Az ügyvédjelölt „*díjazása szabad megállapodás tárgya*”. A munkabér összegét a magyar magánjog a felek rendelkezési jogkörébe utalja. Az 1910/1920. M. E. r. 23. §-ának cogens szabálya csak a felmondási időre eső javadalmazásra, a végkielégítésre és a próbaidőre vonatkozik. Mit jelent tehát ez az új magánjogi szabály, hogy az ügyvédjelölteknel a munkabér *szabad megállapodás tárgya*? A felelet alternatív. A jav. ezt a diszpozitív szabályt szemben akarja helyezni a mondatnak a felmondási időre vonatkozó rendelkezésével, amelyet *talán cogensnek* szánt. Vagy pedig ez a kijelentés visszhangja az ipartörvény 88. §-ának: „Az iparos és segéde közötti viszony *szabad egyezkedés tárgya*.”

⁵⁾ E cím alatt csak az ügyvéd alkalmazásában levő ügyvédi és ügyvédjelölti alkalmazottakkal foglalkozom.

⁶⁾ Pld. a szolgálati viszony megszűnik, de mint helyettes ügyvéd tovább jár el a megbízó ügyvéd nevében.

b) Az ügyvédjelölt felmondási ideje három hónap (jav. 67. §.). A szöveg kétséget hagy a tekintetben, hogy ez a szabály *cogens* vagy *dispositiv*? A munkajogban, ha a tv. *cogens* szabályt akar felállítani, azt kifejezetten megmondja (a gazdatisztekről szóló 1900: XXVII. t.-c. 15. §., 1910/1920. M. E. r. 23. §.). Az időtartam megfelel a bírói gyakorlatnak és az általános magánjognak,⁷⁾ de ez eddig csak *dispositiv* szabály volt.⁸⁾ A törvényhozói cél — az általános szociális irányzatot tekintve — valószínűleg a *cogensi* szabályozás. Ez azonban a szövegből nem tűnik ki. Ezt a bizonytalanságot mutatja a budapesti ügyvédi kamara felterjesztése is, amely idevonatkozóan azt mondja, hogy „kiegészítendő volna azonban a szöveg azzal, hogy ez csak másirányú írásbeli megállapodás hiányában hatályos.”

c) Az ügyvédjelöltet évenként egyfolytában két heti szabadságidő illeti meg. A szöveg ismét nem világos. A szabadság csak akkor jár-e, ha ugyanazon főnökénél töltötte az ügyvédjelölt az egy évet — vagy erre való tekintet nélkül is?

III.

Az ügyvéd megtartási joga.

Az Indokolás szerint a jav. „*Uj intézményként szabályozza az ügyvédet ügyfelével szemben megillető megtartási jogot.*” Bár a gyakorlatban ez tényleg már régóta elismert intézmény, de tételes formát eddig még nem öltött. A Mtj. 1132. §-a nagybanegészen ugyanazon tényállás esetére biztosítja a megtartási jogot, mint ami az ügyvédi megtartási jog előfeltétele. A bírói gyakorlat szabályai kifejecesedetteknek mondhatók; ezek szerint⁹⁾ az ügyvédet megtartási jog illeti:

a) a fél által elfogadott díjai és kiadásai;

b) bírói határozattal megállapított díjai és kiadásai erejéig, ha pedig járandóságai megállapítása iránt per van folyamatban, az ügyvédet az a jog illeti, hogy a kezéhez befolyt pénzt felszámított díjai és kiadásai erejéig,

c) bírói letétbe helyezhesse.

A bírói gyakorlat szerint más ügyből befolyt pénzre vagy értékre az ügyvédet sem megtartási jog, sem letétbehelyezési kedvezmény meg nem illeti.¹⁰⁾

Ezzel a mai helyzettel szemben minő változást hoz a jav.?

A jav.-ban szabályozott megtartási jog kétirányban differenciálódik, aszerint, hogy pénz vagy érték abból az ügyből folyt-e be, amiből kifolyóan az ügyvéd követelése támadt (A) vagy másik ügyből (B).

⁷⁾ V. ö. Mtj. 1571. §-al.

⁸⁾ Az állandó bírói gyakorlat az 1910/1920. M. E. r. 23. §-át szorosán magyarázza és más alkalmazottakra, így ügyvédjelöltre nem terjeszti ki.

⁹⁾ Pld. C. I. 3846/1934. (J. H. IX. 263.)

¹⁰⁾ Ezt a jogszabályt a fentidézett C. I. 3846/1936. sz. ítélet kifejezetten kiemeli.

A) Ha ugyanazon ügyből folyt be a pénz vagy érték, a megtartási jog fennáll:

- a) az ügy ellátásával felmerült kiadások,
- b) bíróilag megállapított munkadíj,
- c) okiratban kikötött esedékes munkadíj erejéig.

Ilyenkor a megtartási jog csak azokban az esetekben nem gyakorolható, amikor jogszabály a beszámítást kizárja.

B) Ha más ügyből folyt be a pénz vagy érték, az ügyvédet ekkor is megilleti az A) bekezdésben részletezett megtartási jog, kivéve azt a pénzt és egyéb értéket, „amelyeket az ügyfél meghatározott más rendelkezésével kapott kézhez.”

Úgy az A), mint a B) bekezdésben szabályozott megtartási jog lefokozódik *letétbehelyezési kedvezményé*, ha akár az ügyfél, akár a pénzre vagy értékre jogot szerzett harmadik személy az ügyvéd megtartási jogát nem ismeri el.

Mi az eltérés a jelenlegi bírói gyakorlat és a jav. között?

a) A jav. a felmerült kiadásokra *általában* biztosítja a megtartási jogot, míg a bírói gyakorlat csak a fél által elfogadott vagy bírói határozattal megállapított kiadásokra;

b) a munkadíjat illetően a bírói gyakorlat megelégszik az-
zal, hogy az a „fél által elfogadott, vagy bírói határozattal megállapított” legyen, amivel szemben a jav. vagy „bíróilag megállapított” vagy „okirattal kikötött” tényállást kíván;

c) a jav. más ügyből befolyt pénzre vagy értékre is kiterjeszti a megtartási jogot.

A jav. szöveg már most értelmezési vitára adott okot és pedig a 102. §. második bekezdésének az a kitétele, amely a megtartási jogot kizárja arra a pénzre és értékre, „amelyeket az ügyfél meghatározott más rendelkezésével kapott kézhez.” A budapesti ügyvédi kamarának a javaslattal kapcsolatos felterjesztése (21. old.) szerint ez a szöveg kétféleképpen értelmezhető és pedig vagy úgy, hogy

1. nem gyakorolható a megtartási jog magától az ügyfél-től meghatározott más rendeltetéssel kapott pénzre, vagy értékre (pld. ami bírói letétbehelyezés végett történt); s ez ellen a kamara kifogást nem emelt;

2. de akként is értelmezhető, hogy az ügyfélnek bármikor adott ellenkező rendelkezése a mástól kapott pénzre stb. kizárja a megtartási jog gyakorlását. Véleményem szerint a törvény-szövegező a 2. alatti alternatívát akarta kinyilvánítani. Emellett szól mindenekelőtt a grammatikai értelmezés, amely szerint az „ügyfél részére” befolyt és nem az „ügyfél által adott” pénzről és értékről van szó. Emellett szól az Indokolás is.¹¹⁾ Helyes lett volna ide átültetni a kereskedelmi megtartási jog szabályát (K. T. 309. §.), amely szerint a megtartási jog nem gyakorolható, ha „az átadás előtt, vagy az átadás alkalmával” történt meghatározott más rendelkezés.

A javaslatnak nagy hiánya, hogy nem mondja meg, hogy mi a tartalma az ügyvédi „megtartási jognak”? Már pedig ez

¹¹⁾ . . . „más ügyben befolyt értéket, azonfelül az ügyfél rendelkezése vonhatja ki a megtartási jog köréből.”

korántsem kialakult fogalom. S a fogalmi bizonytalanságból számos kérdés vetődik fel. Csak példaként! Miként gyakorlandó a megtartási jog, ha pénz és miként, ha értékek (értékpapírok, ékszerek stb.) folytak be? Ha az ügyvéd letétbehelyezésre kényszerül, mi a letét jogi konzekvenciája? Kielégítési elsőbbség nyilván! De ez nincs szabályozva!¹²⁾

Mindezek szükségessé teszik az ügyvédi megtartási jog közelebbi elemzését.

A megtartási jog lényege egyike a magánjog legvitatottabb kérdéseinek. Különbség van a *visszatartási jog*, azaz „a nem tulajdonképeni megtartási jog” és a „tulajdonképeni megtartási jog” (*ius retentionis qualificatum*) között. A magánjog általában a nem tulajdonképeni megtartási jogot (a visszatartási jogot) ismeri, amely abban áll, hogy a kétoldalú kötelmeknél az egyik fél a maga szolgáltatását visszatarthatja, míg a másik nem teljesített (*exceptio non adimpleti contractus*).¹³⁾ A visszatartási jog ebben az értelemben inkább egy jogi pozíció és igen találó Grosschmid megjegyzése, hogy ... „az egyszerű visszatartási jog valójában nem annyira valamely egyazon tartalmu jog, mint inkább csak összefoglaló nevezete bizonyos, egymástól igenis különböző jogviszony oldalaknak.”¹⁴⁾ A visszatartási és a megtartási jogot törvényeink gyakran összetévesztik.¹⁵⁾

Az bizonyos, hogy a megtartási jog az egyszerű visszatartási jogtól lényegesen különbözik. A *visszatartási jog nem jogosít a kielégítésre, holott a megtartási jog — bizonyos esetekben — igen*. Sőt a megtartási jog kielégítési elsőbbséggel párosult zálogjogot foglal magában, amellettt hogy másik alkateleme a beszámítás. Grosschmid is azt tanítja, hogy „végső alap gondolatában legközelebb áll azonban ez az intézmény a beszámításhoz.”¹⁶⁾

Vigyük át az elméletet a gyakorlatba; tegyük fel, hogy az ügyvédhez pénz folyt be és az a jav. 102. §-a alapján „megtartási” jogát gyakorolni akarja. A jog gyakorlása abban merül ki, hogy a 103. §. alapján ügyfelét értesíti, hogy megtartási jogát gyakorolni óhajtja és 8 napon belül (vagy akár a beszámítási értesítéssel egyidejűleg) követelésének pontos felszámítását is közli. Ha az ügyfél nem protestál — a beszámítás megtörtént

¹²⁾ Holott a tervezet elleni kamarai fetlerjesztés ezt említi is: (88. old.).

¹³⁾ V. ö. Mtj. 1130., 1131. §§-al.

¹⁴⁾ Fejezetek II. 680. o.

¹⁵⁾ Pld. a váltótörvény 106. §. előtti címfeliratban „A zálog és visszatartási jog” — mégis később az alcímben „Megtartási jog”. Grosschmid megjegyzi, hogy „törvényünkben az egyszerű visszatartási jog ezen a néven (visszatartási jog) nem fordul elő” (Fejezetek II. 680. o.). Azóta a fogadós felelősségéről szóló 1924: XIII. t.-c. 7. §-a a „fogadós visszatartási jogáról” szól.

¹⁶⁾ Fejezetek II. 680. old. Figyelembe veendő azonban, hogy a *retentio* lényegesen eltér a *compensatio*tól. A beszámítás létében támadja meg a kötelmet: megszünteti; a visszatartás csak dinamikus hatásában akasztja meg.

és a kötelem megszűnt.¹⁷⁾ Ilyenkor megtartási keresetre nincs szükség.

Ha ugyanezen esetben az ügyfél tiltakozik a megtartási jog ellen, az ügyvéd köteles a jav. 103. §-a alapján 15 nap alatt a pénzt letétbe helyezni és 15 nap alatt a megtartási keresetet megindítani. Ilyenkor mit tartalmaz a megtartási jog? Kielégítési elsőbbséget! A jav. szövege hiányos, mert a kielégítési elsőbbségi jogosultságot kifejezetten nem mondja ki. Már pedig az ügyfél tiltakozása a *beszámítást kizárja* és a letett pénz nem az ügyvédé, hanem feléé, amit más hitelezője is lefoglalhat. Az ügyvédnek csak elsőbbségi joga van. Ha nem is kifejezetten, de a contrario következik ez a jav. 103. §-ának második bekezdéséből: „Az előző bekezdésben meghatározott határidő elmulasztása esetében harmadik személlyel szemben nem lehet a megtartási jog gyakorlására hivatkozni.” Vagyis ilyenkor az ügyvéd elsőbbségi jogát elveszti.¹⁸⁾

Mi a joghelyzet akkor, ha az ügyvédhez „értékek” folynak be? A követendő eljárásról a jav. hallgat. A megtartási jogból fakadó beszámítási facultas nem alkalmazható, minthogy nem egynemű követelések állanak egymással szemben. Alkalmazható azonban a másik lehetőség: „*pignoris retentio*”. Ilyenkor a megtartási jog átalakul „kézi záloggá”, vagyis ilyenkor annak zálogjogi eleme kerül felszínre.¹⁹⁾ Az ügyvédnek pedig ilyen esetben akkor is megtartási keresetet kell indítania, ha a 103. §. alapján az ügyfél nem tiltakozik a megtartási jog gyakorlása ellen és ítélet, végrehajtási foglalás s árverés útján kell magát kielégítenie. A kereseti kérelem természetesen *kielégítés türesére* irányul. S ha az ítélet alapján az ügyvéd lefoglalja ügyfeleinek nála levő értékeit, — nem a megtartási jog alakul át bírói zálogjoggá, — hanem ugyanazon tárgyon kétféle zálogjog van: a megtartási jogból folyó és a bírói zálogjog. Ennek a megkülönböztetésnek gyakorlati jelentősége lehet. Pld. az ügyvéd nem tartja be a 103. §-ban előírt határidőket s közben harmadik személy is lefoglalja az „értéket”. A 103. §. 2. bek. értelmében a sorrendi tárgyaláson az ügyvéd hiába hivatkozna a megtartási jogból folyó elsőbbségi jogára, mert azt a határidő be nem tartása miatt elvesztette, de igenis elsőbbséget biztosít számára korábban szerzett bírói zálogjoga.

¹⁷⁾ „Igazabban, amit a megtartási jog ilyenkor ad, nem egyéb, mint beszámítási jog, mert azt talán csak nem fogja senki komolyan állítani, hogy adósunk fizésbankóit előbb el kelljen árvereztetnünk s magunkat csak a „vételárból” behessen kielégítenünk” (Fejezetek II. 681. o.).

¹⁸⁾ Nagy Dezső-féle Terv. 73. §-a kifejezetten törvényes zálogjogot és elsőbbségi jogot biztosít az ügyvédnek. A Pollák Illés-féle terv. 111. §-a szerint pedig: „Az ügyvédet a maga járandóságaira törvényes zálog és megtartási jog illeti meg minden készpénzre, vagy értékre, mely nála befolyik”.

¹⁹⁾ Analogia legis a váltó törv. 109. §-ából: „A megtartási jog kereset útján érvényesíthető s hatályára nézve a kézi záloggal egyenlő”.

A javaslat szövege teljes bizonytalanságban hagy a tekintetben is, hogy a megtartási jog kiterjed-e az ügyvédhez befolyt, de harmadik személy tulajdonát képező pénzre vagy értékre. Gondoljunk pld. perbeli bizomány esetére. Igenlő esetben az ügyvédi megtartási jog további áttörését jelentené a „nemo plus iuris” elvének. E kérdés megoldásánál nem szolgálhat analógiául a kereskedelmi megtartási jog, mert ott ez a kérdés fel sem merülhet. A K. T. 309. §-a t. i. a megtartási jogot kifejezetten a kereskedő „adósának” dolgaira biztosítja. *Alláspontom szerint az ügyvédi megtartási jog harmadik személy pénzére és értékeire is kiterjed.* A törvényhozói célzat t. i. az, hogy az ügyvéd követelését biztosítsa és ezért számára törvényes zálogfélélt teremj, hasonlólt a bérbeadó és haszonbérbeadó törvényes zálogjogához.

A 103. §. első mondata szerint: „Az ügyvéd a megtartási jog gyakorlásáról köteles ügyfelét, vagy azt, aki a befolyt pénzre, vagy más értékre tudomása szerint jogot szerzett ... értesíteni.” Az ott szem előtt tartott eset nem azonos azzal, amikor a befolyt pénz (érték) már peresítéskor harmadiké. A javaslatnak ez a helye t. i. arra gondol, hogy az ügyfél eladta a befolyt értéket vagy engedményezte a követelést. „Jogot szerzett”? t. i. időközben! Itt szerepe van az ügyvéd jóhiszeműségének is.

Ha az ügyvéd tudja, hogy a befolyt érték már peresítéskor nem ügyfelé, hanem harmadiké, kit tartozik értesíteni? Csak az ügyfelét, vagy a harmadik személyt is? Szerintem mind a kettőt. A tulajdonost per analogiam a 103. §. első mondata alapján, — az ügyfelet pedig ex lege. S ez annál is inkább szükséges, mert a megtartási jog gyakorlása megtérítési kötelezettséget szül a tulajdonos javára az ügyféllel szemben.

Ha az ügyvéd kiesik a megtartott dolog birtokából, megilleti-e sommás visszahelyezési kereset? Alláspontom szerint igen, ami logikusan következik a 28. sz. J. H.-ból. De van-e petitorius joga? ami praktikus lehet főleg akkor, ha a sommás visszahelyezési kereset 1 évi előfeltétele nincs meg. Grosschmid tagadólag dönt.²⁰⁾ Mások megadandónak tartják.¹²⁾ Véleményem szerint e jogintézmény természete és célja azt kívánja, hogy az ügyvédnek utilís rei vindicatio-hoz is joga legyen.

Dr. Munkácsi Ernő.

Magánjogi szabályok az Ipartörvény novellájában.

Az 1936: VII. t.-c. magánjogi vonatkozású rendelkezéseit három csoportba lehet osztani.

1. Az első csoport vonatkozik az iparjogra, mint vagyontárgyra. Az első ilyen rendelkezést a törvény 3. §-a foglalja ma-

²⁰⁾ Fej. II. 686. o.

²¹⁾ Pld. L. Végh: „A visszatartási és megtartási jogról”. M. Igazságügy 1881. évf. 507. o.